

วัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน

วัคซีนชนิดทั้งเซลล์

สิ่งที่ท่านควรทราบ

1. โรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน คืออะไร และป้องกันได้อย่างไร

คอตีบ เกิดจากพิษของเชื้อคอตีบที่ทำให้มีการอักเสบในลำคออย่างรุนแรง จนอาจทำให้หายใจไม่ได้ และอาจทำให้หัวใจวายได้ เชื้อแพร่มาจากลำคอของผู้ที่เป็นพาหะ

บาดทะยัก เกิดจากพิษของเชื้อบาดทะยักที่มักเข้าร่างกายทางบาดแผล ทำให้มีอาการชักรุนแรงจนเสียชีวิตได้ เชื้อมีอยู่ทั่วไปในสิ่งแวดล้อม

ไอกรน เกิดจากเชื้อไอกรนทำให้มีอาการไอรุนแรงเป็นเวลานาน ในเด็กเล็กอาจไอจนหยุดหายใจ ชัก ซ้ำโครงหักได้ เชื้อแพร่มาจากลำคอของผู้ป่วย

โรคคอตีบ บาดทะยัก และไอกรน สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน

2. วัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน คืออะไร

วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน ทำมาจากเชื้อ หรือพิษของเชื้อที่ทำให้หมดความสามารถในการก่อโรค โดยผ่านกระบวนการผลิตให้ได้เป็นวัคซีนที่มีความปลอดภัย ไม่มีเชื้อโรคที่มีชีวิตผสมอยู่ วัคซีนนี้มีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันโรค หากได้รับครบถ้วนตามกำหนด และมีความปลอดภัยสูง พบผลข้างเคียงได้บ้าง

3. ใครควรได้รับวัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน และจะต้องให้กี่ครั้ง อย่างไร

เด็กทุกคนควรได้รับวัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน (ยกเว้นมีข้อห้ามในข้อ 4) โดยการฉีดเข้ากล้ามเนื้อบริเวณต้นขาด้านหน้า ในเด็กควรฉีด 5 ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ 1 เมื่ออายุประมาณ 2 เดือน
- ครั้งที่ 2 เมื่ออายุประมาณ 4 เดือน
- ครั้งที่ 3 เมื่ออายุประมาณ 6 เดือน
- ครั้งที่ 4 เมื่ออายุประมาณ 18 เดือน
- ครั้งที่ 5 เมื่ออายุประมาณ 4 -6 ปี

วัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน สามารถให้พร้อมกับวัคซีนอื่นๆ ได้ในวันเดียวกัน และมีชนิดที่เป็นวัคซีนรวมกับวัคซีนป้องกันตับอักเสบบี โปлио และฮิบ ฉีดในเข็มเดียวกันได้

4. ใครไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน หรือควรเลื่อนการรับวัคซีนนี้

ผู้ที่มีภาวะดังต่อไปนี้ ไม่ควรรับวัคซีนป้องกัน คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน

- มีภาวะผิดปกติทางสมอง หรือชัก ซึ่งยังคงควบคุมไม่ได้
- เคยมีปฏิกิริยารุนแรงต่อวัคซีนนี้มาก่อน
- เด็กที่อายุมากกว่า 7 ปี และผู้ใหญ่ไม่ควรรับวัคซีนนี้ แต่ควรรับวัคซีนป้องกัน คอตีบ-บาดทะยัก (ไม่มีไอกรน) แทน
- หากมีไข้ไม่สบายควรเลื่อนการรับวัคซีนไปก่อน ควรรอให้หายป่วยก่อนจึงมารับวัคซีน

กรณีเป็นหวัดเล็กน้อย ไม่มีไข้ สามารถรับวัคซีนได้

หากมีข้อสงสัยควรปรึกษาแพทย์

ข้อมูล ณ 25 กรกฎาคม 2551

5. อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน

วัคซีนทุกชนิดสามารถทำให้เกิดอาการข้างเคียงได้ สำหรับวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน อาจมี ปวด บวม แดง ร้อนบริเวณที่ฉีดได้ และอาจมีไข้ อ่อนเพลีย ไม่สบาย ร้องกวน อาเจียน อาการทั้งหมดมักไม่รุนแรง อาการไข้มักเกิดภายใน 24 ชั่วโมงหลังรับวัคซีนและหายไปภายใน 2-3 วัน อาการข้างเคียงที่รุนแรงอาจพบได้ แต่หายากประมาณ 1 ใน 50,000 ราย ได้แก่ ชัก ร้องไห้ไม่หยุด ตัวอ่อนปวกเปียก ไข้สูงจัด

การดูแลรักษาอาการข้างเคียง หากปวด บวมบริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น หากมีไข้ให้กินยาลดไข้ในขนาดที่เหมาะสม หากอาการข้างเคียงเป็นรุนแรง หรือเป็นมาก ควรรีบปรึกษาแพทย์ทันที และบอกอาการให้แพทย์ทราบโดยละเอียด

แม้ว่าจะมีอาการข้างเคียงเกิดขึ้นได้บ้าง แต่ประโยชน์ในการป้องกันโรคจากวัคซีนมีมากกว่า รวมทั้งมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคอันตราย หากไม่ฉีดวัคซีน

6. วัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน อยู่ในแผนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขหรือไม่ และใครเป็นผู้รับผิดชอบค่าวัคซีน

วัคซีนป้องกันคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน อยู่ในแผนการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้นเด็กทุกคนสามารถรับวัคซีนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ที่ศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่ หรือสถานพยาบาลที่เป็นต้นสังกัดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

7. เด็กจำเป็นต้องได้รับวัคซีนนี้หรือไม่

เด็กทุกคนที่ไม่มีภาวะที่เป็นข้อห้ามในข้อ 4. ควรรับวัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน ทุกคน เพื่อป้องกันโรครุนแรงจากเชื้อ คอตีบ-บาดทะยัก และไอกรน

8. มีสิ่งที่ต้องปฏิบัติอื่นๆ หรือไม่

ผู้ปกครองควรพาเด็กมารับวัคซีนตามกำหนดเวลาที่แพทย์แนะนำเสมอ ในกรณีที่ไม่สามารถมารับวัคซีนได้ตามที่กำหนด ควรรีบมารับทันทีที่ทำได้

ผู้ปกครองควรเฝ้าสังเกตอาการของเด็กในสถานพยาบาลที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 30 นาที จึงพาเด็กกลับบ้าน และควรสังเกตอาการที่บ้านด้วย หากเด็กมีอาการข้างเคียงภายหลังจากการได้รับวัคซีน ผู้ปกครองควรรายงานให้แพทย์ทราบทุกครั้งก่อนการรับวัคซีนครั้งต่อไป

ผู้ปกครองควรเก็บบันทึกการรับวัคซีนของเด็กไว้ตลอดไป เพื่อเป็นหลักฐานว่าเด็กมีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคได้บ้างแล้ว

เอกสารแนะนำความรู้เกี่ยวกับวัคซีนสำหรับประชาชน

สมาคมโรคติดเชื้อในเด็กแห่งประเทศไทย ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข

